

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

Tematické okruhy ke státní magisterské zkoušce

PORADENSKÁ PSYCHOLOGIE A PSYCHOTERAPIE

NMgr. studijní program Psychologie

1	a	Vymezení psychoterapie, její indikace, cíle, formy. Typické psychoterapeutické činnosti a prostředky působení. Rozdílná zacílení psychoterapeutických přístupů a voleb povahy vztahů a způsobů stylů jednání s pacienty.
	b	Sugestivní a hypnotické metody v psychoterapii: obecná charakteristika jejich podob a účinků a nejčastější rozdíly v jejich zacílení a uplatňování.
2	a	Psychoterapeutický vztah a role terapeuta s dospělými a s dětmi. Jejich volba, utváření a cíle při provádění psychoterapie, jejich možné pro léčbu příznivé a nepříznivé vlastnosti. Vztahové problémy a rizika v různých druzích psychoterapie a léčených poruch.
	b	Psychoterapeutické metody psychofyziologické autoregulace (Schultz, Jacobson, biologická zpětná vazba, popř. další).
3	a	Zvláštnosti psychoterapie v dětství, v dospívání a ve stáří co do jejich indikací a obecných cílů a z nich vyplývajících způsobů komunikace, prostředků a postupů léčby.
	b	Metody psychoterapeutické práce se sny (Freud, Jung, Perls, daseinsanalýza aj.) a jejich teoretické zdůvodnění.
4	a	Psychoterapie skupinová, režimová a komunitní. Jejich typické cíle, obsah a prostředky, typický průběh u dospělých a u dětí.
	b	Psychoterapeutický rozhovor s porovnáním jeho reprezentativních druhů: nondirektivní vs. direktivní, racionální vs. sugestivní, explorativní vs. aktivační, empatický vs. citově odtahitý apod. Jejich terapeutický účel, vnější podoba, užívané komunikační prvky.
5	a	Rodinná a manželská psychoterapie. Jejich typická podoba, příznačné druhy poruch a potíží, obecné teoreticky zdůvodněné cíle a prostředky léčby. Vzájemné porovnání společných a odlišných znaků dvou zvolených rodinněterapeutických přístupů, např.: behaviorálního s experienciálním, strukturálního s strategickým, popř. dalších.
	b	Psychoterapeutická podpora u závažných a terminálních somatických onemocnění – její cíle, postupy, psychologicky a existenciálně účinné kroky.
6	a	Etické zásady a problémy a eticky správné a nesprávné počínání v psychoterapii.
	b	Psychoterapeutické postupy při léčbě poruch chování v dětství a dospívání: cíle, metody, jejich teoretické zdůvodnění.
7	a	Freudovská psychoanalýza a její další vývoj v interpersonální psychoanalýze (White, Mitchel aj.), ego-psychologii (Freudová, Mahlerová, Rapaport aj.), self-psychologii (Kohut) a psychologii objektních vztahů (Kernberg aj.). Pojetí osobnosti, výklad vzniku poruch a jejich léčby.
	b	Behaviorální metody změny chování užitím nácviku chování a nápodoby.
8	a	Dynamická a interpersonální psychoterapie (Sullivan, Horneyová, Alexander, Mjasiščev aj.). Důrazy v jejich pojetí osobnosti, výkladu vzniku poruch a jejich léčby.
	b	Logoterapeutické metody nacházení a uskutečňování smyslu v životních situacích, strukturované metody postojoyé změny, paradoxní intence, dereflexe.

9	a	Psychoterapie jungovská a adlerovská. Jejich pojetí struktury a vývoje osobnosti, jejich výklad vzniku duševních a vztahových poruch a přístupy k jejich léčbě.
	b	Metody nácviku komunikace a řešení problémů v behaviorálněterapeutických přístupech.
10	a	Rogersovská psychoterapie. Její pojetí osobnosti, výklad vzniku a povahy neurotických poruch, strategie a metoda jejich léčby.
	b	Psychoterapeutické strategie a praktické postupy u látkových a činnostních závislostí, popis a zdůvodnění.
11	a	Tvarová (gestalt) psychoterapie (Perls, Polsterovi, Oaklanderová aj.). Její pojetí osobnosti, výklad vzniku poruch a jejich léčby.
	b	Behaviorálněterapeutické metody uplatnění pozitivního a averzivního klasického a instrumentálního podmiňování a protipodmiňování.
12	a	Behaviorální pojetí psychologie a psychopatologie, pojetí „osobnosti“ a „tzv. duševních“ poruch, přístup k jejich léčbě v tradici Watsona a Wolpeho, Skinnera a Bandury, popř. dalších.
	b	Psychoterapeutické strategie a postupy u psychosomaticky podmíněných poruch, jejich zdůvodnění na příkladu zvoleného onemocnění.
13	a	Racionální, kognitivní a kognitivně-behaviorální psychoterapie. Jejich pojetí osobnosti a racionality, jejich výklad vzniku a trvání poruch a zdůvodnění strategií jejich léčby.
	b	Metody psychoterapeutického využití výtvarných, hudebních, popř. dalších postupů na základě uměleckých činností.
14	a	Komunikační psychoterapie – Watzlawickova a Haleyva; Berneova a Harrisova transakční analýza, systemicky a narativně založená terapie apod. Jejich pojetí funkčních a dysfunkčních stylů a prvků komunikace a s nimi spjatých duševních a vztahových poruch a z nich odvozené strategie jejich léčby.
	b	Psychoanalytické metody volných asociací, analýzy přenosu, analýzy odporu a jejich interpretace: jejich praktické účely postupy, a předpokládané léčebné účinky.
15	a	Daseinsanalýza (Binswanger, Boss aj.) a existenciální psychoterapie (May, Yalom aj.). Jejich pojetí člověka a životních existenciálů, výklad vzniku poruch a jejich léčby.
	b	Psychoterapeutické uplatnění hry u dětí: možná uspořádání hrové situace, způsoby účasti terapeuta a řízení činnosti dítěte, předpokládané léčebné účinky hry.
16	a	Logoterapie a existenciální analýza (Frankl, Lukasová, Längle). Její pojetí člověka, existenciální motivace a duchovních schopností; výklad vzniku noogenních poruch a celková strategie jejich léčby.
	b	Psychoterapeutické uplatnění psychodramatu a psychogymnastiky – jejich zacílení, průběh, techniky a předpokládané terapeutické účinky.
17	a	Eklektické a integrativní přístupy k psychoterapii. Jejich vymezení a porovnání jejich cílů a prostředků, předností, nedostatků a rizik v porovnání se soustavným uplatňováním jednoho uceleného směru. Příklady zdařilých pokusů o integraci v psychoterapii.
	b	Postupy psychologické rehabilitace kognitivních, sociálních a sebeobslužných funkcí při jejich ztrátě v důsledku nerozvinutí anebo chorobného úbytku k tomu potřebných schopností a dovedností, popř. i motivací.
18	a	Výzkum v psychoterapii. Hlavní zkoumané otázky, sledované cíle a druhy výzkumných projektů. Postupy zkoumání a měření, jejich metodologické problémy. Příklady výzkumných poznatků v oboru psychoterapie.
	b	Psychoterapeutické postupy při léčbě úzkostných poruch u dospělých a u dětí.

19	a	Psychologické poradenství v obecném smyslu. Jeho pojetí a jeho hlavní druhy podle povahy řešených problémů; jejich hlavní zásady, cíle a prostředky. Společné a odlišné znaky psychologického poradenství v porovnání s psychoterapií a psychagogikou.
	b	Metody psychologické krizové intervence a psychoterapeutické práce s traumatickými a posttraumatickými poruchami.
20	a	Klinické psychologické poradenství. Řešené problémy, jeho úkoly, cíle a prostředky.
	b	Behaviorálněterapeutické metody expozice; druhy, skladba, průběh a cíl systematické desenzibilizace.
21	a	Pedagogicko-psychologické poradenství. Řešené problémy, jeho úkoly, cíle a prostředky.
	b	Psychoterapeutické cíle a prostředky při léčbě poruch nálady.
22	a	Partnerské a rodinné poradenství. Řešené problémy, jeho úkoly, cíle a prostředky v porovnání s partnerskou a rodinnou psychoterapií.
	b	Tvarověterapeutické (gestaltové) metody práce s poruchovými příznaky a s odkrývanými vnitřními nebo vnějšími konflikty.

Studijní zdroje:

- Balcar, K. Psychoterapie u dětí a dospívajících. In Říčan, P., Krejčířová, D. a kol. Dětská klinická psychologie. (4. vyd.) Praha: Grada, 2006, 493-550. – Stručný přehled k tématu.
- Bremsová, Ch. Dětská psychoterapie a poradenství. Praha: Triton, 2018. – K titulnímu tématu.
- Brenner, A., Howe-Martin, L. Psychotherapy. A practical introduction. Philadelphia, Penn.:Wolters Kluwer Health, 2020. – K psychoterapeutickým přístupům a postupům.
- Corey, G., Corey, M. S. Techniky a přístupy ve skupinové psychoterapii. Praha: Portál, 2006. – Celkový přehled přístupů a postupů k tématu.
- Dimaggio, G., Semerari, A., Carcione, A., Nicolò, G., Procacci, M. Psychotherapy of personality disorders. London, UK: Taylor & Francis, 2007. – K titulnímu tématu
- Dryden, W. Poradenství. Praha: Portál, 2008. – K tématům uplatnění psychologického poradenství.
- Chvála, V. Některé možnosti psychoterapie v somatických oborech. Dostupné na <http://www.lirtaps.cz/publikace/somapt.htm>. Liberec: Institut rodinné terapie a psychosomatické medicíny, 2005. – Vhodné pro témata uplatnění psychoterapie u somatických onemocnění.
- Kalina, K. Psychoterapeutické systémy a jejich uplatnění v adiktologii. Praha: Grada, 2013. – Celkový přehled psychoterapeutických přístupů vůbec a jejich uplatnění v léčbě závislostí.
- Kratochvíl, S. Skupinová psychoterapie v praxi. Praha: Galén, 2009. – K titulnímu tématu.
- Kratochvíl, S. Manželská a párová terapie. Praha: Portál, 2009. – K titulnímu tématu.
- Kratochvíl, S. Základy psychoterapie. Praha: Portál, 2012 (6. vyd.) nebo 2017 (7. vyd.). – Vhodné pro téměř všechna teoretická i praktická témata individuální a skupinové psychoterapie.
- Langmeier, J., Balcar, K., Špitz, J. Dětská psychoterapie (2. nebo 3. vyd.). Praha: Portál, 2000; 2010. – Vhodné pro obecná, teoretická a některá speciální témata psychoterapie individuální, skupinové a rodinné u dětí a dospívajících.

- Matějček, Z. Praxe dětského psychologického poradenství. Praha: Portál, 2011. – K titulnímu tématu.
- Nešpor, K. Návykové chování a závislost. Současné poznatky a perspektivy léčby. Praha: Portál, 2011, E-kniha: 2013. – K titulním tématům.
- Novák, T., Šmolka, P. Manželské a rodinné poradenství (2. akt.vyd.). Praha: Grada, 2016. – K titulnímu tématu.
- Plevová, I. Základy psychoterapie. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2013. Dostupné na: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/kps/Final_verze.pdf – Velmi stručný přehled základních pojmů, přístupů a postupů v psychoterapii.
- Prochaska, J. O., Norcross, J. C. Psychoterapeutické systémy. Praha: Grada, 1999. – Vhodné pro téměř všechna teoretická témata, s kritickým porovnáváním přístupů a metod včetně praktických příkladů.
- Timulák, L. Základy vedení psychoterapeutického rozhovoru. Praha: Portál, 2006. – K titulnímu tématu.
- Urbanová, L. Čeští senioři a možnosti aktivně prožitého stáří. Absolventská práce. Čelákovice: VOŠ a SZŠ Mills, 2010. Oddíl 2.3.3: Psychoterapie, s. 36-46. Dostupné na http://vos.mills.cz/assets/Absol_prace/AP2010-SP/Urbanova-SP2010.pdf – K tématu psychoterapie ve stáří.
- Pešová, I., Šmalík, M. Poradenská psychologie pro děti a mládež. Praha: Grada, 2006. – Vhodné pro témata z psychologického poradenství.
- Pěč, O., Probstová, V. Psychózy. Psychoterapie, rehabilitace a komunitní péče. Praha: Triton 2009. – Vhodné pro titulní téma.
- Růžička, J. (ed.). Rozhovory v psychoterapii. Praha: Triton, 2021.
- Trapková, L., Chvála, V. Rodinná terapie psychosomatických poruch. Praha: Portál, 2017.
- Vybíral, Z., Roubal, J. (eds). Současná psychoterapie. Praha: Portál, 2010. – Kap. 3, 5-21, 29-30, 34. Rozsáhlý přehled psychoterapeutických modalit, přístupů, směrů a aplikací.
- Vymětal, J. a kol. Obecná psychoterapie (2. vyd.). Praha: Grada, 2004. – Podrobnější přehled obecných problémů a vybraných reprezentativních přístupů v psychoterapii.
- Vymětal, J. a kol. Speciální psychoterapie (2. vyd.). Praha: Grada, 2007. – Psychoterapie úzkostných poruch z hlediska jejich vybraných reprezentativních směrů a metod.
- Yalom I. D., Leszcz, M. Teorie a praxe skupinové psychoterapie. Praha: Portál, 2021.